

ТЕЛЕФОН

Сусрео Сјерило Саву у главној билећкој улици, па га питао који му је број телефона, а он се најприје почешао по глави, па дубоко удахнуо и издахнуо и започео издалека.

– Е, људино моја тешка и претешка, ко што сам и сâм, кад ме питаш, бели ћу право и да ти кажем. И нећу те лагати, не би тебе више но би ли рођеног брата, па ме добро слушај. И немој што замјерити, не би да ми се ти наљутиш сем за спас живота ђетету. Него, слушај – имаш ли ти оловку и мало хартије? Аха, ето имаш. Е, онда пиши овако. Него, чујеш пријатељу, дај, душе ти, да сједемо ко људи. Ће ћеш, болан, с нога да пишеш, а ево кафане на сваком кораку.

Сједоше. Запалише и дубоко повукоше димове. Наручише по кафу и лозу. Упиташе се и за здравље и за цијелу фамилију. Кад им донијеше наручено пиће, опет наставише о телефону.

– Него, чујеш, кућо моја поштена, ће но стадосмо? Дај нећемо ли то записати, био весео, ајде пиши овако, вели Сава.

Сјерило размахну руком и оловком на начин како то раде људи којима писменост није боља страна, па се намјести побоље иза стола и уприје поглед у саговорника. Кад пишу, таквима је редовно тијесно као и Чапурилу на Гатачком пољу и стално им неко смета.

– Пиши – три...

Записивач пише полако и са муком, а све накривљује главу и десни образ надиже језиком којим шара испод на исти начин као што повлачи оловком по папиру.

– Јеси ли написао? Јеси. Е, добро. Пиши даље – седам. Седам, седам. Па, онда два. Јеси ли записао? Јеси. Е, добро.

Ту Сава застаде, па се опет почеша по глави, поново дубоко удахну и издахну као пред неком великом и непремостивом препреком.

– Имају још три броја. Први је пет. Је ли пет или је четири? Слагаћу те, био нејадан, па куд ћу онда. Ма, јес одиста, пет. Пет, пет, пиши ти слободно: пет. Имају још два броја. Е, не знам који су да ми оба ока избијеш. А боље је да ти и не кажем него да те преварим у један једини број. Куд би са образом? Један је сигурно девет, али је ли у средини или је на крају не могу право да ти кажем. Боље да ти и не зборим ништа. Дашта но боље. Није се вајде срамотити, а није никаква срамота не знати. Боље је и не казати него нетачно казати. А ту ти се оће у један број, ако у један погријешеш, ништа урадио нијеси. Је ли тако? Тако је, јадан не био, а да како би другачије било. Него, чујеш, питај ти ону моју малу, она ће ти то све тачно да каже, ама кô с нокта. Памтљива је то је чудо једно. То видио нијеси шта дијете може да запамти. Зар свјеж мозак, шта ли је. И да ће се она неће помести и нетачно што да каже, е, то јок, никако. А, чујеш, знају то, болан, на пошти. Само ти отиђи или их зовни телефоном, одма' ти кажу, имају то они све пред собом записано. Како неће, то им је посао, болан. Хљеб од тога једу. Него, чујеш пријатељу, да ми попричамо ко људи, а лако ћеш ти за број телефона.

Приђоше Сави и Сјерилу још тројица Врањштана и посједаше за њихов сто. Радо их примише, гдје је више људи, живљи је разговор, више је приче, а има ко и да је чује.

Ту, за кафанским столом, испод старог кестена, затурише причу из старих времена. Некада се знао ред и слу-

шала домаћинова ријеч, поштовали старији, па је било и среће и слоге и никоме није било тијесно ни мало. А данас се све окренуло наглавачке, па жене командују и оне домаћинују, а не људи као што и Бог заповиједа. Отуда неслога, свађа, разводи бракова и све друго што не ваља. Данас саставе свадбу од хиљаду људи, дигне се хука и бука, музика и вриска до неба, љубе се и грле, рекао би – мили Боже љубави и слоге, а оно – сутра се разводе. Оно од јуче ништа не важи као да ни постојало није. То је све ради тога што се свијет окренуо наглавачке, па оно што није природно не може ни да се прими. Добро се зна да су одувјек пијевци пјевали, а кокошке какотале.

Сви се слажу да се свијет увелико промијенио и то нагоре. Држало се некада до ријечи и образа, а данас се више нико не може ухватити за главу ни за реп. Ни на чију ријеч човјек више не може да се ослони, а што се образа тиче – најбољи су они који га немају. Што више крадеш и отимаш од народа, све си бољи, поштенији и чувенији. Уз то, ако добро и лажеш, нико бољи. Обећавај народу брда и долине, па послјије у свој цеп стављај и чини шта ти је драго. Народ кд народ, хтио не хтио, мора све да заборави и опрости јер је давно речено: „Пучина је грдна стока једна“. Нема народ ни куд, јер на коју год страну да крене дочекају лаж, лоповлук, неред и нерад. Како и не би тако било кад су они, који су бајаги постављени да воде рачуна о раду, реду и закону, најгори од свих. Од њих све и полази, јер кад се не држи закона онај највиши, онда он нема начина ни да каже нижем од себе да не чини што не ваља. И тако то иде од врха према дну. А некада се кажњавало, причали су људи, чак и због тога што коњче није било у реду потковано. Зачекали жандарми у Пребјеном кориту Мирка Вучковића, па му одрезали глобу јер једна потковица на кобили није била добро утврђена, па јој је при ходу приклепавала. А, кад би ухватили лопова на дјелу он-

да би га обавезно водили кроз села и градове да га сав народ добро види и запамти да зна од кога сутра мора да се чува. Жандарми би му натоварили на врат оно што је украо, а успут би морао гласно да узвикује своје име и презиме и сваком да казује шта је украо. А данас – код милиције нико бољи ни прибранији од оних што краду и о јаду раде, а и међу њима има таквих.

Завадио се и замрзио народ више него икад. Дошли странци, тобож да мире и праве ред, па само што завађају и навраћају воду на своју млиницу. Они су и припомогли да се народ завади и сакоље горе него пси кад се међу њих баци кост. А муке ти нас завадити кад се овдје вијековима није ни знало за друго сем за свађу и мржњу.

Из свијета стигла мода, Бог мили да сачува од ње. Ускочиле женске у тијесну робу, утегле се да се све услика и види, а пупак показале. Тако је, веле, модерно, тако у Америци носе. Далеко кућа била тој Америци. Али, изгледа, да ће јој кућа бити све ближе нама. Траже најпослије из тих богатих земаља да се призна право мушкарцу да се ожени мушкарцем, или жени да се вјенча са женом. А куд ће грдније, срамотније и ружније од тога. Прича се да су се негдје у свијету вјенчала двојица Црногораца. Тим поводом неки Кривокапић из Никшића, велики шаљивција и задијевало, сретњавао једној и другој породици, само није знао којима да честита зета, а којима снаху. Уједно је пожелио и Црној Гори срећан улазак у модерну Европу међу културне народе.

Један од Врањштана прича како му је све јасно, зна и одакле то све долази, због чега долази и куд води, само још не зна колико ће морати да чека док не дође вријеме у коме ће модерно бити да се све покрије, а да откривен буде само онај дио тијела гдје се налази она безобразна ствар. Тако то иде са том модом, модирају се, па се и премодирају, промијене све, па више не знају шта би ни како би него показују оно што се никада показивало није.